

REMISSYTTRANDE

Datum
2021-12-20

Dnr
2021/7628

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Promemorian Vaccinationsbevis på serveringsställen och i andra verksamheter, smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik och förlängning av begränsnings- och serveringsförfordningarna (Departementets diarienummer S2021/07875)

Justitiekanslern har tidigare yttrat sig över ett antal promemorior som berör smittskyddsåtgärder med anledning av sjukdomen covid-19 (se Justitiekanslerns remissyttranden i departementets dnr S2020/09214, S2021/03267, S2021/06359 och S2021/06915). Jag hänvisar till de allmänna synpunkter som Justitiekanslern lämnat i dessa tidigare yttranden.

I yttrandet avseende promemorian Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd (departementets dnr S2021/06359) efterfrågade Justitiekanslern särskilt en mer omfattande analys av hur det då framförda förslaget påverkade en person som vistas i Sverige och som har fullvaccinerats i ett land utanför EU men utan att kunna få ett vaccinationsintyg som uppfyller EU-kraven. Justitiekanslern nämnde i detta sammanhang särskilt mötes- och föreningsfriheten och pekade på behovet av en analys i förhållande till regeringsformen, Europakonventionen och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Av den nu remitterade promemorian framgår att problemet ännu inte är löst men att det i Regeringskansliet och hos E-hälsomyndigheten pågår ett arbete för att de personer som saknar ett person- eller samordningsnummer samt de personer som har vaccinerats i ett tredjeland, men som flyttat tillbaka till Sverige eller som vistas i Sverige under en längre tid, ska kunna få tillgång till EU:s covidbevis. I promemorian anges att regeringen såvitt gäller dessa kategorier av personer gett E-hälsomyndigheten i uppdrag att tillhandahålla en manuell rutin för utfärdande av covidbevis samt kompletterande funktionalitet för inrapportering (S2021/06048) och att samtliga tjänster enligt uppdraget ska börja användas vid årsskiftet 2021/2022. För personer som kommer från ett tredjeland (utanför EES) som inte har eller kan få tillgång till ett sådant covidbevis som ingår i EU:s covidbevis men där personens vaccinationsbevis ändå uppfyller sådana krav som ställs i förordning (EU) 2021/953 saknar promemorian en tydlig plan för hur de ska få tillgång till vaccinationsbevis för användning i Sverige. Justitiekanslern vill understryka att så länge frågan för samtliga dessa personer inte är tillfredsställande löst kan problemet, som potentiellt kan drabba ett icke oväsentligt antal personer, vara en faktor som gör att det inte kan anses proportionerligt att införa möjligheten att använda vaccinationsbevis inom ytterligare verksamheter.

Justitiekanslern har med detta sagt ingen allmän invändning mot förslaget att möjliggöra vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd i fler verksamheter för den händelse att smittspridningen och vårdbelastningen ökar. Att tillåta möjligheten i alla verksamheter som nu omfattas av begränsningsförordningen och serveringsförordningen framstår som rimligt, liksom även att tillåta den i viss långväga kollektivtrafik. Det framstår också som väl avvägt att vaccinationsbevis endast ska få användas för att möjliggöra lättnader från andra restriktioner samt att beviset ska kunna kombineras med andra smittskyddsåtgärder.

Valet att lämna över till Folkhälsomyndigheten att bedöma och besluta när möjligheten att använda vaccinationsbevis ska införas i fler verksamheter framstår dock inte som helt självklart med hänsyn till de svåra avvägningar som krävs i fråga om proportionaliteten i åtgärderna. Hur proportionalitetsbedömningen bör utfalla är som ovan nämnts beroende av i vilken utsträckning regeringen och E-hälsomyndigheten har löst de svårigheter som finns för personer utan person- och samordningsnummer, personer som återvänt till Sverige efter att ha vaccinerats i tredje land samt personer från tredjeland (utanför EES) som inte har tillgång till sådant vaccinationsbevis som ingår i EU:s covidbevis men vars vaccinationsbevis ändå uppfyller de krav som ställs i förordning (EU) 2021/953. Som nämns i promemorian kan det också när det gäller ovaccinerade personer krävas särskilda avvägningar i förhållande till andra rättigheter och speciallagar (se t.ex. s. 55 f. och 81 f. i promemorian).

Att överväganden av denna karaktär kommer krävas innebär en skillnad i förhållande till de bedömningar Folkhälsomyndigheten gör i samband med beslut om restriktioner. Regeringen bör mot denna bakgrund överväga om det inte är lämpligast att det är regeringen som genom förordningsändringar fattar eventuella beslut om vilka ytterligare verksamheter som ska kunna använda vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd. En ytterligare faktor som talar för att regeringen själv bör ha kontrollen över möjligheten att använda vaccinationsbevis är att regeringen på så sätt har bäst förutsättningar att se till att den utestängning av vissa personer från vissa platser (och eventuellt vissa typer av resor) som införandet av vaccinationsbevis oundvikligen innebär inte pågår längre än vad som är nödvändigt för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 och med hänsyn till faran för människors liv och hälsa.

De skäl som anförs i promemorian för att inte använda de delar av EU:s digitala covidbevis som visar att innehavaren har testats negativt för covid-19 eller har tillfrisknat från covid-19 för att möjliggöra lättnader från andra restriktioner framstår som godtagbara. Justitiekanslern har inte heller någon erinran mot förslaget att möjliggöra en sänkning av åldersgränsen för kravet på vaccinationsbevis till 16 år om smittläget kräver det och om det är lämpligt.

Om regeringen lämnar en proposition om att förlänga covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen som godtas av

riksdagen framstår den föreslagna förlängningen av begränsningsförordningen och serveringsförordningen på motsvarande tid som följdriktig.

Utöver det som nu anförts har Justitiekanslern inte några synpunkter på förslagen.

Ärendet har föredragits av Claes Lewenhaupt. I ärendets beredning har även byråchefen Anna Falk deltagit.

Mari Heidenborg